

Posudek na diplomovou práci Bc. Jany Haškové *Mediální prezentace sexuálního zneužívání dětí*

Katedra teologické etiky
Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy v Praze
2013

vedoucí práce: PhDr. Bohumila Baštecká, Ph.D.

Předkládaná diplomová práce má spolu s obsažným seznamem literatury 147 stran. Další část práce pokračuje do strany 222 a tvoří ji tabulky a přílohy. Kromě výzkumných podkladů zde najdeme znění vybraných paragrafů, seznam speciálních výsledkových místností a popis jejich vybavení pro dětského účastníka trestního řízení atp.

Teoretická část sestává z pěti kapitol, jejichž tématem jsou sociální normy, oběti a pachatelé sexuálního zneužívání dětí a jejich zákonná ochrana, média a etické a právní souvislosti medializace sexuálního zneužívání.

Výzkumná část si klade za cíl popsat, jakým způsobem média prezentují pachatele a oběti sexuálního zneužívání dětí, a zjištění vztáhnout k ochraně obětí a pachatelů. Zaměřuje se převážně na obsahovou analýzu článků o sexuálním zneužívání dětí v tištěných médiích (Blesk, Mladá fronta Dnes) za dobu jednoho měsíce (leden 2008). V rámci předvýzkumu vedla autorka rozhovory se čtyřmi odsouzenými z oddělení pro sexuální delikventy ve věznici Kuřim¹. Jedna z takto zachycených kauz vstupuje i do výsledků analýzy.

PŘEDNOSTI, PŘÍLEŽITOSTI A RIZIKA PRÁCE

Práce je pečlivě zpracovaná, obsahově bohatá a výzkumně inspirativní.

- **Forma**

Dílo je poměrně čisté gramaticky, citačně i formulačně. Větší nahromadění chyb se vyskytuje kolem str. 61; text v poznámkách pod čarou pravděpodobně odkazuje na jiné kapitoly, než autorka zamýšlela.

- **Stavba teoretické části**

Práce je skutečně mezioborová. Spočívá na třech pilířích (právo – média – sexuální zneužívání dětí), z nichž ani jeden se v magisterském studiu Diakoniky (do hloubky) neučí. Výsledně složily hodnotově vnímavou perspektivu ochrany obětí a pachatelů, jejímž prostřednictvím je mediální prezentace sexuálního zneužívání nahlédnuta.

Autorka si musela jednotlivé oblasti osvojovat od základů (s výjimkou sexuálního zneužívání dětí, kterému se věnovala už v práci bakalářské). Pustila se do toho s poctivou důsledností. K právním předpisům si našla komentáře a k tématu médií – kromě článků v angličtině – novináře, kterého požádala o popis zkušeností z českého prostředí.

¹ Zdejší specializované oddělení pro výkon trestu sexuálních delikventů (s ostrahou) je jediné v českých věznicích. Vzniklo v roce 1997. (viz <http://www.vscr.cz/veznice-kurim-46/>)

Přes obdivuhodné úsilí nemohla někdy v jednotlivých oborech dosahovat nadhledu, jako kdyby se věnovala jen jedné oblasti do hloubky anebo měla k dispozici větší rozsah textu. Na některých stránkách (především v oblasti právní) čerpá jen z jednoho literárního zdroje, což působí dojmem jednodruhového výpisu, jinde nedochází k propojení popsaných skutečností (například mezi sociokulturními regulativy a funkcemi médií nebo relativitou sociálních norem a sexuálním zneužíváním dětí).

Podpora od vedoucí práce by mohla být výraznější, kdybych včas nahlédla, že je třeba se zaměřit na specifické oblasti mediální teorie, a autorku na to upozornila, anebo propojila naše činnosti s teoretiky médií.

• Výzkumné pojetí

Autorka analyzovala obsah 28 článků o sexuálním zneužívání dětí. Zkoumala popis pachatele, oběti, činu a titulky zpráv. Výsledně mohla srovnávat prezentaci sexuálního zneužívání v denících Blesk a Mladá fronta Dnes, genderová zaujetí ve zprávách o sexuálním zneužívání a popisy pachatelů vně a uvnitř rodiny. Zjištěné odlišnosti, důrazy a tendence vztahovala k (právní) ochraně obětí a pachatelů.

Postup při výběru vzorku je vědecky imponující.

Méně radosti působí v některých místech kvantifikující způsob zacházení s kvalitativními jevy. Zachycené počty a výskyty nemohou být (s ohledem na $n = 28$) nijak zásadní, přesto je text jimi až přetížen (na str. 109 například ve tvaru „násobně více“).

Počty zachycují spíše tendence. Metodologicky je však dobře ukázána cesta, jak mediální praxi reflektovat.

• Diskuse

Diskuse se zahraničními i našimi zdroji zachycuje mj. společenské souvislosti, v nichž se mediální prezentace sexuálního zneužívání dětí odehrává. Byla by beze zbytku použitelná pro mediální výchovu, případně pro podporu jakékoli občanské gramotnosti.

ZÁVĚR

Systematičnost, úsilí a tvořivost autorky² přinesly plody a zaslouží poděkování a ocenění.

Předkládaná práce v některých ohledech překračujeno kladené na práci diplomovou a může být využita jako literatura zdrojová při dalším zkoumání popsaných jevů. Doporučuji hodnocení výborně – A.

Případné otázky pro obhajobu:

Mohl by se za bezkontaktní formu sexuálního zneužívání považovat § *Sexuální nátlak* (viz s. 43)?

Jak lze rozumět více negativnímu popisu činu sexuálního zneužívání uvnitř rodiny (s. 119) ve srovnání s více negativním popisem pachatele vně rodiny (s. 124)?

PhDr. Bohumila Baštecká, Ph.D.

Praha, 11. června 2013

² Novinář Milan Kopecký sepsal na vyžádání svoje zkušenosti speciálně pro tuto diplomovou práci.